

Poročilo notranje revizije za leto 2022

1. NAMEN PRIPRAVE LETNEGA POROČILA

V skladu s členom 281a. Zakona o gospodarskih družbah, 164. členom Zakona o bančništvu in 10. členom Listine o delovanju notranje revizije v NLB d.d., mora notranja revizija izdelati letno poročilo o notranjem revidiranju ter ga predložiti upravi, revizijski komisiji, nadzornemu svetu in revizorju računovodskih izkazov, uprava pa mora s tem poročilom in mnenjem nadzornega sveta k poročilu seznaniti skupščino delničarjev.

Z Letnim poročilom notranja revizija obvešča upravo, nadzorni svet, komisijo za revizijo, skupščino delničarjev in revizorja računovodskih izkazov o:

- izjavi o nepristranskosti in neodvisnosti;
- uresničevanju letnega načrta dela;
- glavnih ugotovitvah opravljenih revizij poslovanja;
- oceni skladnosti prakse prejemkov s politiko prejemkov;
- izvajanju Programa zagotavljanja in izboljševanja kakovosti.

Poročilo vsebuje vse informacije, ki so navedene v 164. členu Zakona o bančništvu.

2. IZJAVA O NEPRISTRANSKOSTI IN NEODVISNOSTI

Dolžnosti direktorja notranje revizije in notranjih revizorjev v NLB v zvezi z zagotavljanjem neodvisnosti in nepristranskosti, izogibanjem nasprotju interesov in poročanjem o nastanku kakršnih koli okoliščin, ki bi lahko oslabile njihovo neodvisnost in nepristranskost, so opredeljene v Listini o delovanju notranje revizije NLB d.d.

Neodvisnost notranje revizije je vzpostavljena z njenim položajem podporne službe vodstva v organizacijski shemi NLB, funkcijsko ločenostjo od ostalih delov banke ter neposrednim poročanjem upravi, nadzornemu svetu in komisiji za revizijo.

Pri določanju ciljev, področij in obsega notranjega revidiranja, opravljanju dela in poročanju je notranja revizija neodvisna. Osebe, ki opravljajo naloge notranjega revidiranja, v banki ne opravljajo nobenih drugih nalog, ki bi lahko povzročile nasprotja interesov in oslabile njihovo nepristranskost. Prav tako nimajo neposredne odgovornosti ali pooblastil za odločanje o aktivnostih, ki jih revidirajo.

Direktor in notranji revizorji so pri svojem delu nepristranski in brez predsodkov. Potencialne grožnje neodvisnosti in nepristranskosti se obvladujejo na ravni posameznega revizorja, sprejetega posla ter funkcijske in organizacijske odgovornosti. Če sta neodvisnost in objektivnost ogroženi, mora direktor notranje revizije takšne informacije čim prej razkriti upravi, nadzornemu svetu in komisiji za revizijo.

Skladno s Kodeksom poklicne etike notranjega revizorja in Listino o delovanju notranje revizije v NLB direktor notranje revizije izjavi, da **so direktor notranje revizije in notranji revizorji NLB v letu 2022 delovali neodvisno in da pri njihovem delovanju ni prišlo do okoliščin, ki bi oslabile njihovo nepristranskost.** V ta namen so direktor in vsi notranji revizorji podpisali izjavo, s katero so potrdili svojo neodvisnost in nepristranskost pri delu v letu 2022.

3. URESNIČEVANJE LETNEGA NAČRTA DELA

V letu 2022 je notranja revizija NLB uspešno dokončala **69 revizijskih pregledov**, od katerih je bilo **66 pregledov načrtovanih** in so zajemali različna področja delovanja Banke in Skupine, **od tega je bilo 21 inšpekcijskih pregledov poslovalnic, 2 revizijska pregleda sta bila izvedena kot skupna pregleda z lokalnim revizorjem in ena presoja kakovosti v hčerinski banki.** Poleg tega je notranja revizija sprožila in dokončala **3 nove revizijske preglede** in je bila vključena kot svetovalka v **več strateških projektov**. Šest načrtovanih revizijskih pregledov je bilo preloženih zaradi objektivnih

razlogov. Za svetovanje vodstvu in drugim zaposlenim je bilo porabljenih 1.080 delovnih ur, za nenačrtovane aktivnosti pa 784 ur.

4. GLAVNE UGOTOVITVE REVIZIJ

Obravnavane so bile vse ugotovitve in priporočila, ki jih je izdala notranja revizija, odgovorna področja so pripravila načrte ukrepov za blaženje povezanih tveganj.

Upravljanje tveganj

Upravljanje tveganj se sooča z obsežnim regulatornim poročanjem in nenehnimi spremembami regulativnega okvira ter posledično z izzivi glede dostopnosti in kakovosti podatkov, v zadnjem času z zahtevami, povezanimi z ESG.

Celosti model upravljanja tveganj je še vedno v fazi izvajanja. Upravljanje in postopki na tem področju so se še izboljšali, vključno z uvedbo enote za potrjevanje. Na ravni NLB Skupine je bil uveden popis modelov, v pripravi je načrt prihodnjih potrditev. Povečan razvoj, uporaba modelov in spremembe tehnik modeliranja posledično zahtevajo zanesljive in učinkovite procese in nadzor v življenjskem ciklu modela.

Na področju MSRP 9 je bil dosežen znaten napredek s prilagoditvijo metodologij, posodobitvijo dokumentacije o razvoju modelov z občutnim izboljšanjem in prizadevanji pri zbiranju podatkov ter uvedbo okvira spremljanja sprožilcev za prilagoditve. Pri preverjanju podatkov so bile ugotovljene nekatere možnosti za izboljšave.

Uveden je bil proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP), ki se ustrezno vodi in nenehno posodablja, upoštevana so bila tudi pričakovanja nadzornikov. Vzpostavljen je nadzor surovih podatkov prek vmesnikov iz hčerinskih družb v podatkovno skladišče, določeni so bili kazalniki kakovosti, ki se skrbno spremljajo.

Banka redno spremlja kapitalski položaj na ravni Skupine in ga obravnava na sejah Skupine za upravljanje kapitala in ALCO.

Izjava NLB Skupine o pripravljenosti za prevzemanje tveganj predstavlja združene ravni in vrste tveganj znotraj NLB Skupine. Dokument »Izjava NLB Skupine o nagnjenosti do prevzema tveganj« sta pregledala in odobrila uprava NLB d.d. In nadzorni svet NLB d.d. Banka redno meri nagnjenost do prevzema tveganj na ravni Skupine.

V četrletnem poročanju so bile ugotovljene nekatere pomanjkljivosti nadzora kakovosti podatkov in celovita skladnost z načeli BCBS 239.

V teku je nova metoda merjenja obrestnih mer. Pri razporeditvi depozitov brez zapadlosti kot najpomembnejši sestavini modela izračuna EVE so bile že ugotovljene omejitve, zato se razvija nov model.

Finančni trgi v okviru zmanjševanja likvidnostnega tveganja izvajajo poglobljeno analizo podatkovne zbirke depozitov strank kot glavnega vira financiranja enkrat na pol leta in sporočajo rezultate v ALCO. Na podlagi te analize je bila pripravljena strategija depozitov in vključena kot pomemben del načrta financiranja.

Posodobitve na podlagi rezultatov v procesu identifikacije tveganj v sistemu ILAAP predstavljajo vnos v popis tveganj skupaj z materialnimi tveganji in dejavniki tveganj. Popis tveganj in dejavniki tveganj predstavljajo tudi vnos za vsebino stresnih testov.

Merjenje valutnega tveganja je vzpostavljeno za NLB in za Skupino, dnevno poročilo za NLB pa bo treba posodobiti z novo pozicijo v zlatu. Pogostost poročanja je mesečna v ALCO za NLB d.d. in četrletna v ALCO drugih članic NLB Skupine. Nominalni limiti se redno pregledujejo. Pri postopku izračuna kapitalskih zahtev so potrebne nekatere posodobitve za zagotovitev ustrezne ublažitve

tveganja pomanjkljivosti v izračunih. Devizno tveganje se proaktivno upravlja z izvajanjem sprememb v metodologiji in IT orodjih za zagotavljanje celovitega pristopa.

Upravljanje portfelja vrednostnih papirjev v bančni knjigi zagotavlja ustrezno upravljanje likvidnosti s poudarkom na porabi kapitala in dobičkonosnosti. Limiti so določeni na ravni posameznega komitenta, produkta in ravni portfelja kot del okvira pripravljenosti za prevzemanje tveganj.

Kontrole trgovanja z vrednostnimi papirji in instrumenti denarnega trga so pravilno vzpostavljene in se ustrezno izvajajo, razmejitev dolžnosti je učinkovito izvedena. Treba je uvesti dodatne izboljšave v preprečevanju pranja denarja za finančne institucije, da bodo prispevale k nadaljnji ublažitvi tveganj PPD.

Kreditni proces

Kreditni proces se nenehno nadgrajuje in optimizira. Vzpostavljene so ključne kontrole v procesu in ločevanje pristojnosti in nalog. Vendar pa se v procesu odobranja kreditov podjetjem uporablja več aplikacij in obsežna ročna obdelava podatkov. Poleg tega je proces zapleten zaradi obsežnih in zapletenih navodil ter kreditne dokumentacije.

Proces odobranja posojil v segmentu malih in srednje velikih podjetij je dobro vzpostavljen. Od reorganizacije leta 2021 se nekomercialne dejavnosti, ki vključujejo skrbni pregled komitentov glede PPD, izvajajo v zalednih službah. Prenovljen je bil izračun kreditne dobičkonosnosti, vendar trenutno pokriva samo posojila in limite. Poleg tega se pričakujejo izboljšave pri spremljanju novih odobritev, ki odstopajo od kreditnih standardov.

Materialno pomembni komitenti se skrbno obravnavajo in spremljajo na ravni Skupine. Proces odobritev je dobro opredeljen; večje težave niso bile ugotovljene. Znanje osebja in tok informacij med hčerinskimi družbami sta dobra. Kakovost podatkov se bo izboljšala v registru komitentov in skupin.

Projektno financiranje je dobro opredeljeno, podprto z jasnimi pravili in vzpostavljenim procesom. Mnenje ekipe za projektno financiranje in njen nadzor imata pomembno vlogo pri odobranju in spremljanju procesa in vsi projekti se obravnavajo v komisiji za tveganja. Redno spremljanje projektov in črpanja kredita zagotavljajo zunanji nadzorniki projekta. NLB bo izboljšala dokazno dokumentacijo in spremljanje zavez.

Proces sindiciranega posojanja je dobro organiziran, vloge in odgovornosti so pravilno vzpostavljene. Izkušnje in strokovnost zaposlenih, vključenih v proces, prispevajo k nemotenim, stabilnim poslovnim operacijam na tem zapletenem področju. Ugotovljenih je bilo nekaj pomanjkljivosti v spremljanju pogodbenih zavez.

Za segment poslovanja s podjetji je bil sprejet dokumentarni okvir ESG za odobranje kreditov, v teku pa je njegova izvedba in priprava podrobnega notranjega regulativnega okvira za poslovne procese.

V segmentu prebivalstva se procesi odobranja potrošniških, stanovanjskih in hipotekarnih posojil nenehno izboljšujejo in NLB si prizadeva za avtomatizacijo procesa. Za ta proces so bile uvedene tudi številne dodatne regulativne zahteve in spremembe. Sodelovanje med vsemi udeleženci v procesu je primerno in predstavlja dobro prakso upravljanja tveganj. Redno posodabljanje znanja je potrebno, da bi se izognili napakam v procesu, prenos znanja pa je pomemben tudi za nove sodelavce.

Stanovanjske nepremičnine se pravilno ocenjujejo in preverjajo. Avtomatizacija postopka odobritev kreditne kartice je še v teku.

Kibernetska varnost

Okvir upravljanja kibernetske varnosti je celovit in učinkovit, vendar je treba metodologijo ocenjevanja kibernetskega tveganja nenehno posodabljanjati, da bi se nove nastajajoče grožnje in ranljivosti upoštevale ne le v praksi, temveč tudi v metodologiji.

Upravljanje programskih popravkov in ranljivosti je treba razširiti, redno spremljati in poročati ter podpreti z avtomatiziranimi orodji.

Najemanje zunanjih izvajalcev

Revizija storitev zunanjih ponudnikov IT je razkrila številne pomanjkljivosti v upravljanju zunanjih IT tveganj. Dogovorjena so bila priporočila za ublažitev teh ugotovitev in opredeljen postopek spremljanja izvajanja akcijskih načrtov.

Upravljanje gotovine v poslovalnicah

Od 23 načrtovanih inšpekcijskih pregledov poslovalnic je bilo v letu 2022 pregledanih 21 poslovalnic. V teku sta še dva inšpekcijska pregleda, delo na terenu je končano, poročila pa bodo izdana januarja 2023. Poudarek pri pregledih podružnic je na skladnosti z delovnimi navodili za ravnanje z gotovino. Na splošno so še vedno možne izboljšave pri izvajanju povezanih dejavnosti v skladu z notranjimi predpisi, kar podpira stalno ozaveščanje delavcev, zlasti ker je fluktuacija v primerjavi z drugimi organizacijskimi enotami NLB relativno visoka. NLB si prizadeva za nadaljnje izboljšanje upravljanja.

Regulativna skladnost

Regulativne spremembe postajajo obsežnejše in zahtevnejše. NLB ima decentralizirani sistem za zagotavljanje skladnosti z zakonodajo; za ugotavljanje in spremljanje zakonodajnih sprememb je v prvi vrsti odgovoren oddelek za spremljanje zakonodaje, za izvajanje potrebnih sprememb in zagotavljanje skladnosti z zakonskimi zahtevami pa posamezne organizacijske enote (ambasadorji).

Kmalu naj bi uvedli novo informacijsko orodje za zagotavljanje skladnosti v banki, ki bo zagotovilo učinkovitejši in bolj avtomatiziran proces.

Zapletenost zakonodaje na področju finančnih trgov narekuje potrebo po obsežnem mesečnem nadzoru, vendar zaradi organizacijskih in tehničnih razlogov nadzor na tem področju ni bil izveden v celoti.

Postopek nabave

Strategija nabave je bila prilagojena, postopek pa spremenjen, vključno z dodatnim naborom dejavnosti za izboljšanje sistema notranjega nadzora, prenosom pooblastil in večjo učinkovitostjo postopka nabave. Izboljšana je bila tudi dokumentacija izbirnega postopka in popolnost centralnega registra, kar je predmet revizije, ki trenutno poteka.

5. OCENJEVANJE SKLADNOSTI PRAKSE PREJEMKOV S POLITIKO PREJEMKOV

Banka je prejela dopis o poglobljenem pregledu politike prejemkov, ki ga je opravil JST. Na podlagi tega dopisa je Banka pripravila akcijski načrt in izvedla vsa priporočila razen dveh, za kateri ji je JST odobril podaljšanje roka. Z izvajanjem in pridobitvijo potrditve s strani JST za ti dve priporočili bo Banka dosegla široko skladnost s smernicami EBA.

6. IZVAJANJE PROGRAMA ZA ZAGOTAVLJANJE IN IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI DELA

Notranja revizija ima sprejet Program zagotavljanja in izboljševanja kakovosti dela z namenom zagotavljanja skladnosti delovanja s strokovnimi in etičnimi pravili notranjega revidiranja ter z namenom nenehnega izboljševanja učinkovitosti in uspešnosti svojega delovanja. Program se je v letu 2022 izvajal na različne načine, opisane v nadaljevanju.

a. Notranja presoja kakovosti

- stalni nadzor direktorja notranje revizije nad delom notranjih revizorjev;
- stalni strokovni nadzor in usmerjanje dela notranjih revizorjev s strani strokovnih vodij;
- tedensko spremljanje napredovanja posameznih poslov z namenom izboljševanja učinkovitosti dela;
- redni nadzor porabe časa notranjih revizorjev;
- polletno in letno ocenjevanje doseganja ciljev notranjih revizorjev in notranje revizije kot celote;
- merjenje zadovoljstva vodstev revidiranih enot z delom notranje revizije;
- izvedena notranja presoja kakovosti načrtov notranje revizije.

b. Izobraževanje in usposabljanje

8 od 30 notranjih revizorjev ima različne strokovne licence, ki jih podeljujejo slovenske in mednarodne inštitucije za revizijo. Od tega ima 6 revizorjev mednarodne licence na področju revidiranja informacijskih sistemov (CISA) in/ali presojevalca upravljanja informacijske varnosti, en revizor pa ima mednarodno licenco revizorja informacijske varnosti.

Velik del časa so notranji revizorji namenili strokovnemu usposabljanju in izpopolnjevanju v okviru različnih izobraževanj, ki so jih poleg banke organizirali Slovenski inštitut za revizijo (SIR), Mednarodni inštitut za revizijo (IIA), Mednarodni inštitut revizorjev Madžarske, Združenje revizorjev informacijskih sistemov (ISACA), Združenje bank Slovenije (ZBS) in druge pristojne institucije. Svoja znanja so izpopolnjevali na naslednjih področjih: upravljanje informacijskih sistemov in informacijske varnosti, varovanje informacij in osebnih podatkov, novosti v bančnih predpisih s poudarkom na upravljanju tveganj, ESG, mednarodni računovodski standardi, preprečevanje prevar, zlorab in pranja denarja, korporativno upravljanje ter drugo. Seznanili so se tudi z mednarodnimi trendi na področju revidiranja ter izpopolnjevali svoje spretnosti komuniciranja.

c. Izvrševanje priporočil zunanje presoje kakovosti

Zadnja zunanja presoja kakovosti delovanja notranje revizije NLB je bila opravljena v letu 2022. Zunanji izvajalec je potrdil splošno skladnost z vsemi mednarodnimi standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju.

d. Nadzor nad delom notranjih revizijskih služb v članicah NLB Skupine

V letu 2022 so bile izvedene naslednje aktivnosti:

- notranja presoja kakovosti notranje revizijske funkcije v N Banki;
- mesečna srečanja kompetenčnega področja z vodji notranjih revizijskih služb odvisnih družb;
- srečanje kompetenčnega področja je potekalo v Črni gori z vodji notranjih revizij v odvisnih družbah;
- usposabljanja za notranje revizorje Skupine (primeri praktičnih revizij);
- redna strokovna pomoč notranjim revizorjem odvisnih družb pri izvajanju revizij;
- spremljanje poročil, ki jih pripravljajo notranji revizorji odvisnih družb za svoje organe upravljanja in nadzora (letni načrt dela, trimesečna in letna poročila o delu, izvrševanje revizijskih priporočil);
- mesečni sestanki za revizorje IT;
- vzpostavitev svetovalne ekipe notranje IT revizije v Srbiji.

Ljubljana, 7. 2. 2023

Attila Kövesdi
Direktor notranje revizije